

FAKULTA
STROJNÍ
ČVUT V PRAZE

RCMT váš partner pro výzkum a vývoj

Produktivní a efektivní technologie NC obrábění s podporou dat a digitálních modelů

M. Sulitka, P. Kolář, P. Zeman, J. Švéda, J. Smolík

veletrh Výroba forem 2021

---

www.rcmt.cvut.cz

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE | FAKULTA STROJNÍ

Ústav výrobních strojů a zařízení | RCMT

Horská 3 | 128 00 Praha 2 | Česká republika | tel.: +420 221 990 914 | email: info@rcmt.cvut.cz

Obsah

- **Příprava CNC obrábění a možné zdroje chyb**

- **Volba nástroje, strategií a řezných podmínek**

- **Nastavení řízení pohonů**

- **Vliv parametrů CNC řídicího systému**

- **Přídavné systémy**

- **Digitální dvojčata pro podporu efektivních výrobních technologií**

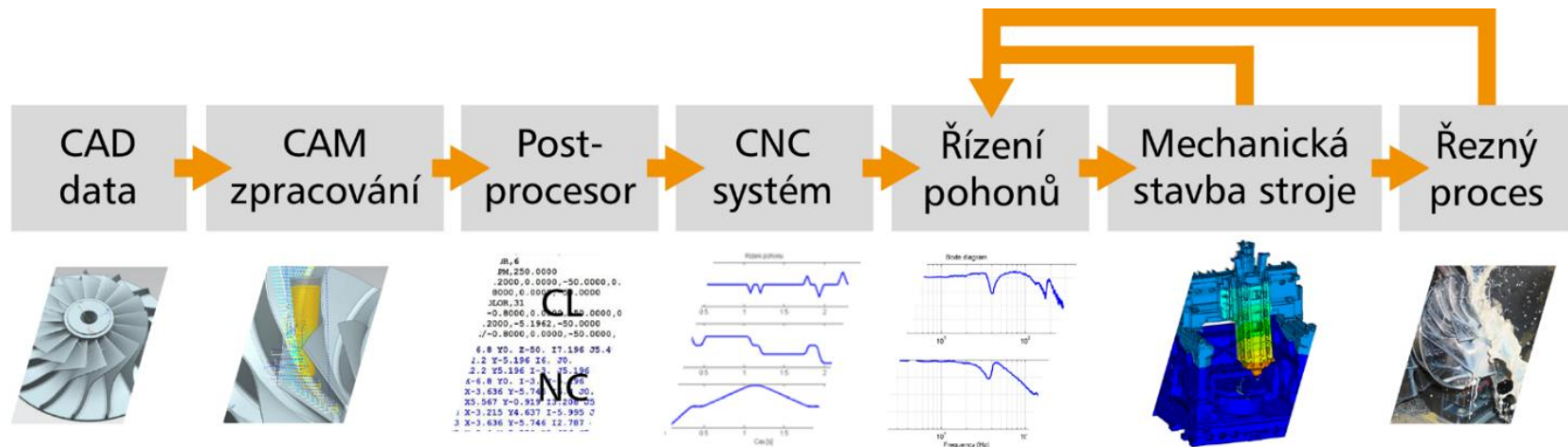

- **Výrobní náklady**

- **Monitoring procesů**

- **Laserové a aditivní technologie**

Od CAD modelu k hotovému dílci...

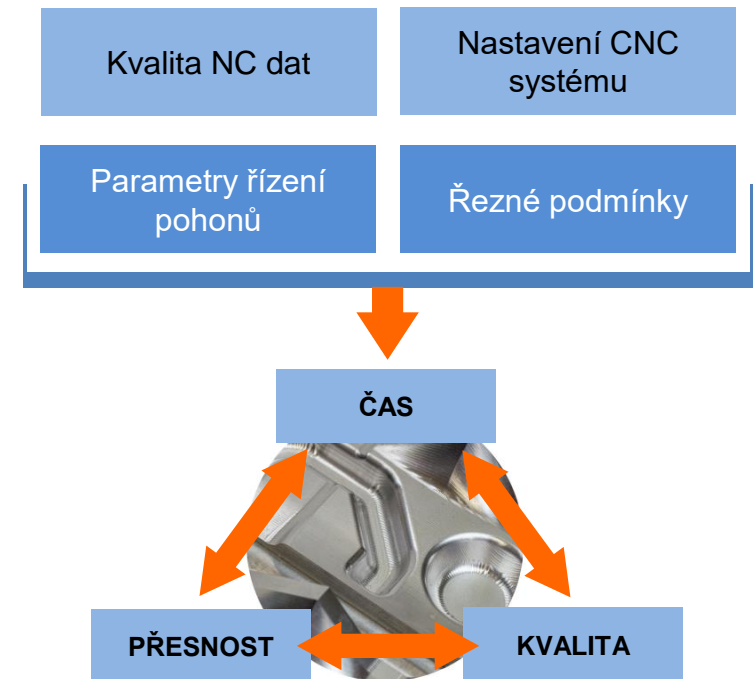
... je cesta dlouhá a o komplikace tu není nouze:

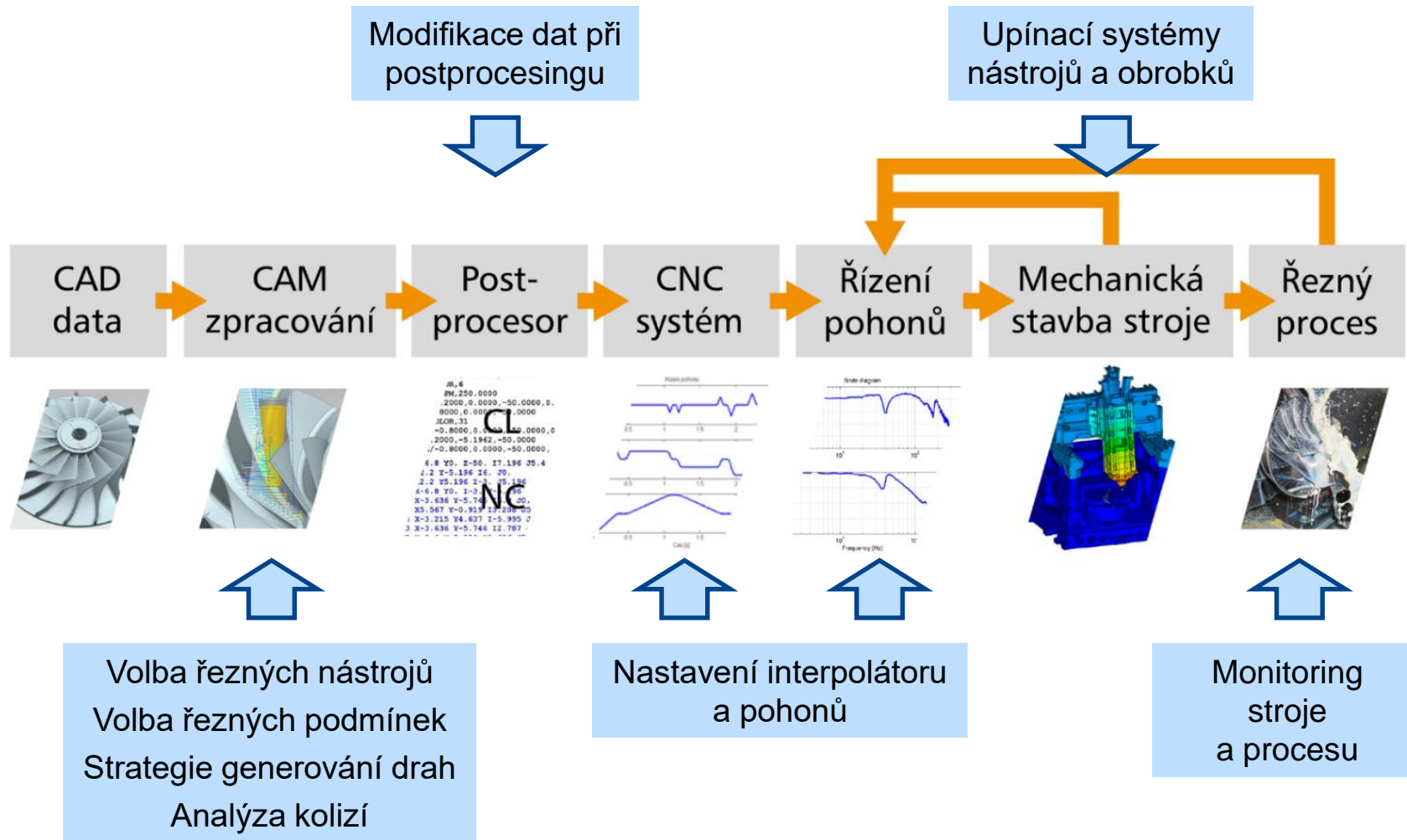
Na druhou stranu, v každé části řetězce je možno zasáhnout a ovlivnit přesnost, jakost a produktivitu výroby součásti.

Příprava procesu CNC obrábění

- Běžné postupy přípravy obrábění **nevyužívají plně potenciálu možností nastavení CNC řízení stroje a dynamických vlastností**
- Odladění technologií obrábění probíhá jen prostřednictvím **zkušebních testů**
  - Při daném NC kódu testování nastavení rezných podmínek, případně nastavení parametrů pohonů a některých parametrů CNC interpolátoru
  - **Vliv dynamiky systému stroj – nástroj – obrobek není předem znám**

Místa s potenciálem zvýšení efektivity obrábění

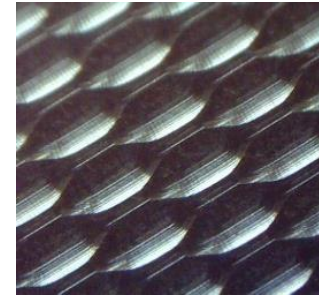
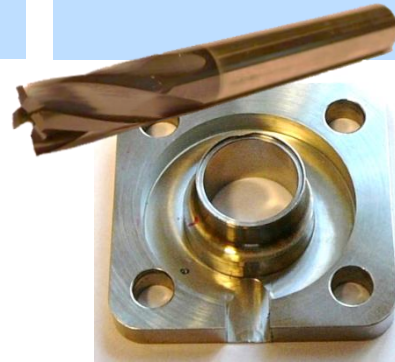
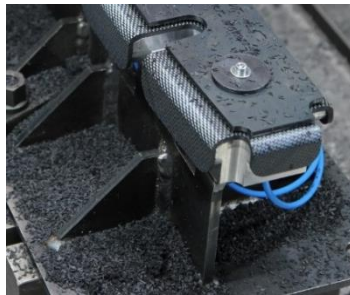
Co lze v návrhu řezného procesu zvažovat

Řezné podmínky:

- řeznou rychlost a posuv nástroje lze nastavit tak, aby došlo k optimální rychlosti opotřebení nástroje a tím k minimalizaci celkových nákladů obrábění

Volba nástroje:

- speciální a sdružené nástroje jsou v sériové výrobě krokem k razantnímu zvýšení produktivity
- strukturované povrchy nástrojů zlepšují chlazení, upravují otěr na čele a modifikují utváření třísky

Řezné prostředí:

- vysokotlaké chlazení, kryogenické chlazení, MQL...
- správné nastavení řezného prostředí má významný dopad na produktivitu a náklady

Upnutí dílců:

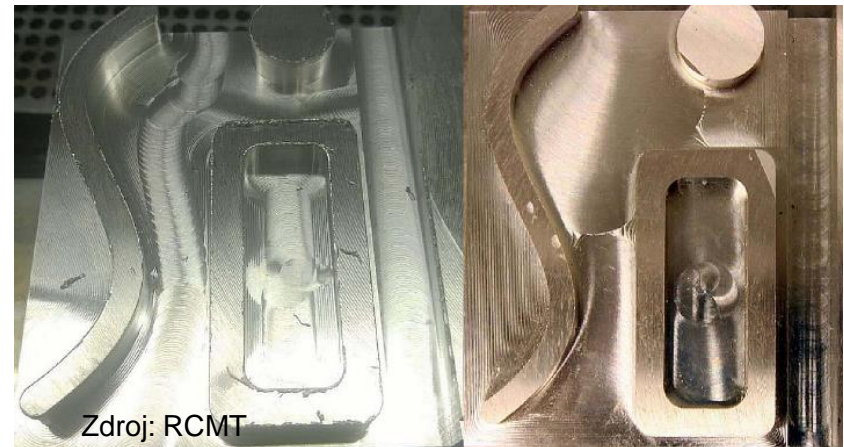
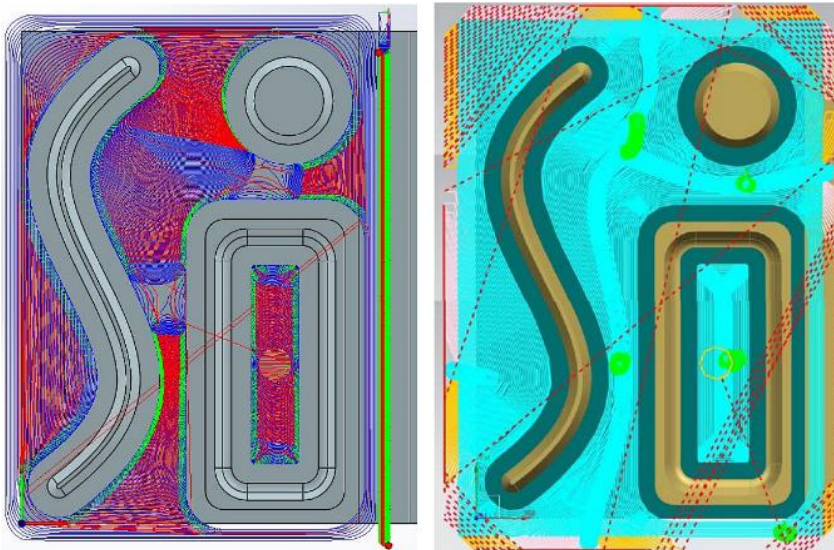
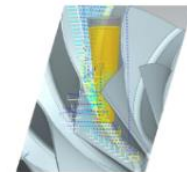
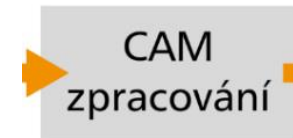
- správné upnutí dílce umožňuje snížit omezit vibrace při obrábění a počet přeupnutí dílce
- důsledkem je zlepšení produktivity obrábění a jakosti dílce

Inprocesní monitoring:

- měření vibrací a řezných sil při obrábění umožňuje plně využít životnost nástroje a předejít poškození nástroje nebo obrobku při nestandardních situacích

Volba strategie generování dráhy nástroje

- Cílem je navrhnout dráhy nástroje s konkrétním tvarem tak, aby tvar dílce bylo možno obrobit při minimálním množství ujetých drah.
- Vhodná strategie při obrábění těžko obrobitelných materiálů (nerezové oceli, slitiny Ti a Ni) vede k ochraně břitu před jeho tepelným nebo silovým přetížením.

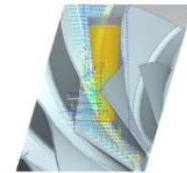

Příklad: Ukázka generování dráhy různými CAM SW. Úprava dráhy pro konstantní silové zatížení břitu pomocí trochoidního frézování bylo dosaženo při frézování slitiny Nimonic 80A k nárůstu produktivity o 6 % proti dříve optimalizované technologii.

Volba řezných podmínek a řezného prostředí

- Pro každou aplikaci je nutné zvolit ze široké nabídky správnou kombinaci **řezného materiálu, ochranného povlaku, geometrie břitu, řezných podmínek a řezného prostředí** (obrábění nasucho, MQL, kryogenní, záplavové nebo vysokotlaké chlazení), způsob upnutí obrobku.
- Především pro oblast sériové výroby se vyplatí provést optimalizaci řezných podmínek, která zajistí nastavením vhodných řezných parametrů konkrétní intenzitu opotřebení nástroje a tedy i trvanlivost jeho břitu tak, aby došlo k **minimalizaci celkových nákladů obrábění** vzhledem k ceně nástrojů a hodinové sazbě stroje.

CAM
zpracování

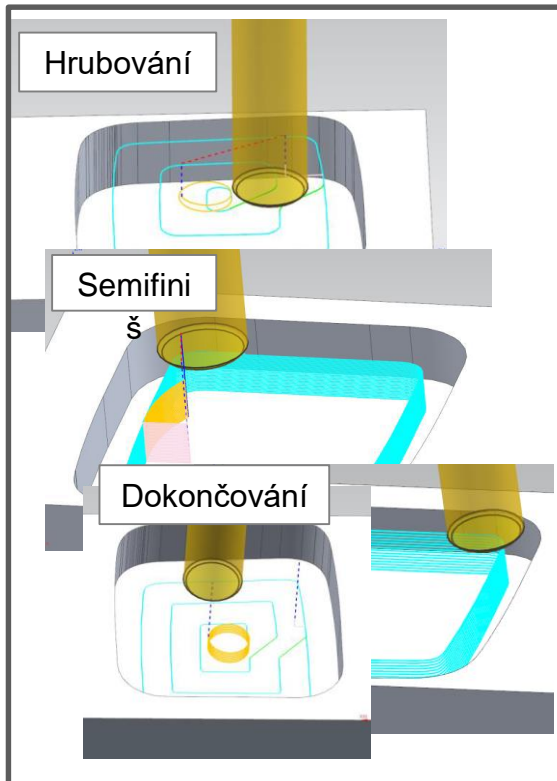
Příklad: Vhodnou volbou nástroje a úpravou řezných podmínek došlo například v partnerské firmě v sériové výrobě menších dílců z Al slitiny frézováním k **úspoře 25 % výrobních nákladů** na jeden dílec.

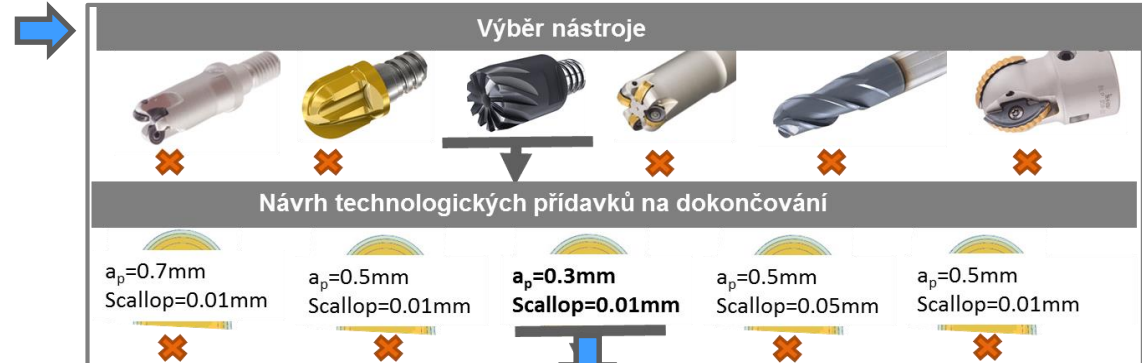
Optimalizace volby nástroje, strategií a podmínek

- Návrh vhodných strategií pro efektivní obrábění a využití potenciálu nástroje
- Volba nástroje (materiál, typ, geometrie břitu, ...) ovlivňuje zásadně výsledek procesu
- Optimalizace řezných podmínek (hledisko: max. produktivity, min. výrobních nákladů)

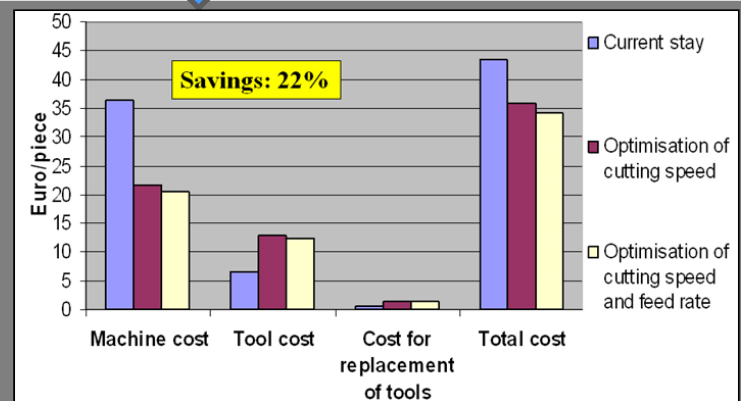
Návrh strategie obrábění

Volba nástroje a pracovních podmínek

Optimalizace řezných podmínek (f_z , v_c)

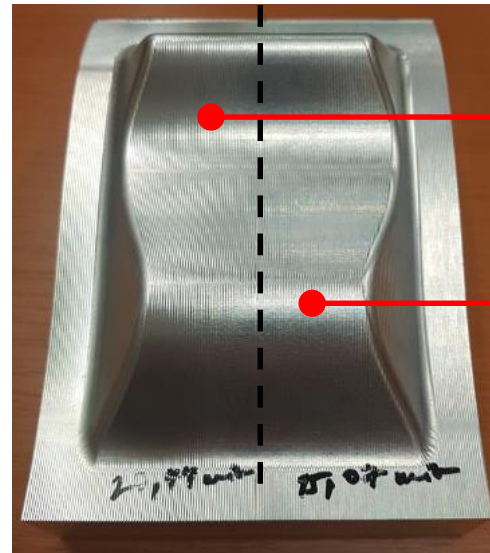
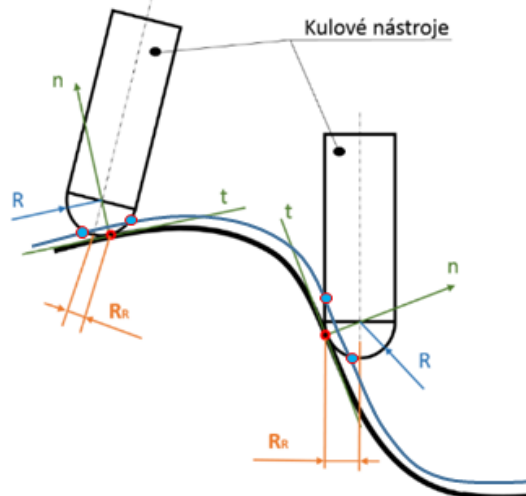
Nové přístupy pro dodržení řezných podmínek

- Postprocesor řeší překlad popisu technologie (dráhy, nástroje, řezné podmínky) z nativního formátu CAM SW do konkrétní podoby NC kódu.
- Postprocesor respektuje kinematiku konkrétního stroje, tak jeho technologické cykly a další konkrétní specifikace stroje.
- Postprocesorem lze korigovat některé funkce, např. řídit posuvovou rychlost nebo otáčky vřetena a tak zlepšit i jakost povrchu.


```

M46
RN,250.0000
Z000,0.0000,-50.0000,0.
R000,0.0000,0.0000
JG00,31
-0.8000,0.0000,0.0000,0.
,2000,-5.1962,-50.0000
,/-0.8000,0.0000,-50.0000,
6.8 Y0. Z=50. I7.196 25.4
2.2 Y=0.196 26. 25.
2.2 Y2.196 26. 25.196
6-6.8 Y0. I=3
X=3.636 Y=0.746 I=10.
25.567 I=0.915 I=10.915
I X=3.215 Y4.637 I=5.955
3 X=3.636 Y=0.746 I2.787
    
```


čas obrábění:
20.46 min

čas obrábění:
15.04 min

Zdroj: RCMT

Příklad: Úprava otáček nástroje a posuvové rychlosti při tříosém obrábění kulovým nástrojem vedla ke zvýšení produktivity téměř o 25 %.

Nové přístupy pro dodržení řezných podmínek

- Dodržení řezné rychlosti a posuvu při frézování kulovými a toroidními nástroji
- Patent (CZ 307463)
- **Současný nárůst produktivity a kvality** při výrobě dutin a forem.

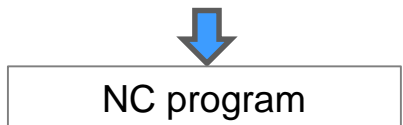
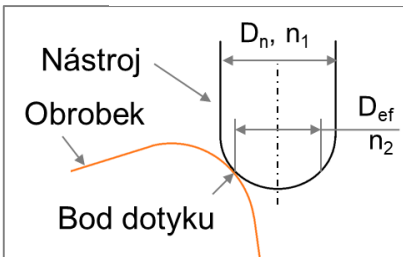
$$n = \frac{v_c \cdot 1000}{D \cdot \pi} \text{ [min}^{-1}\text{]}$$

$$v_f = f_z \cdot z_{\text{eff}} \cdot n \text{ [mm/min]}$$

Příklad použití: Dutina z duplexní korozivzdorné oceli

	Standardní přístup	Optimalizace
Doba obrobení jednoho dílce [min]	53	28
Počet dílců na trvanlivost nástroje [-]	8	23
Trvanlivost břitu [min]	424	644
Nárůst trvanlivosti [%]	-	52


```

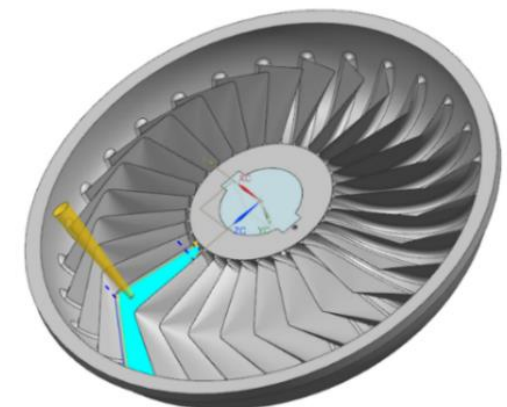
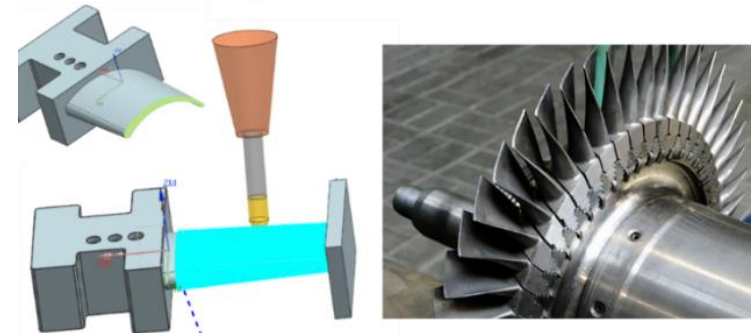
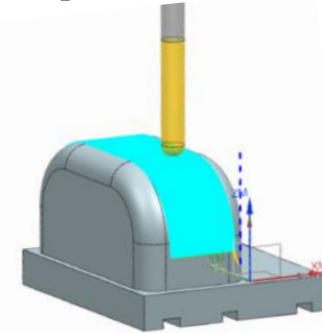
N0220 X-5.081 Y-10.869 Z31.812 A326.937 B.118 P=6370
N0230 X-1.13 Y-1.236 P=6382
N0240 X-5.067 Y-29.781 Z0.429 A326.749 B.473 P=6429
N0250 X-4.143 Y-31.146 Z42.429 A326.625 B.711 P=6507
N0260 X-3.553 Y-31.194 Z43.95 P=6618
N0270 X-3.899 Y-33.517 Z44.404 A326.377 B1.189 P=6763
N0280 X-3.187 Y-34.707 Z46.95 A326.254 B1.428 P=6943
    
```

Technologie:
 Dokončovací frézování – 3 osé
 Kulová fréza - pr. 12 mm
 (povlakovaný SK)
 Frézovací centrum (15 kRPM; 18 kW)

- + Zvýšení produktivity
- + Snížení drsnosti povrchu
- + Snížení výrobních nákladů

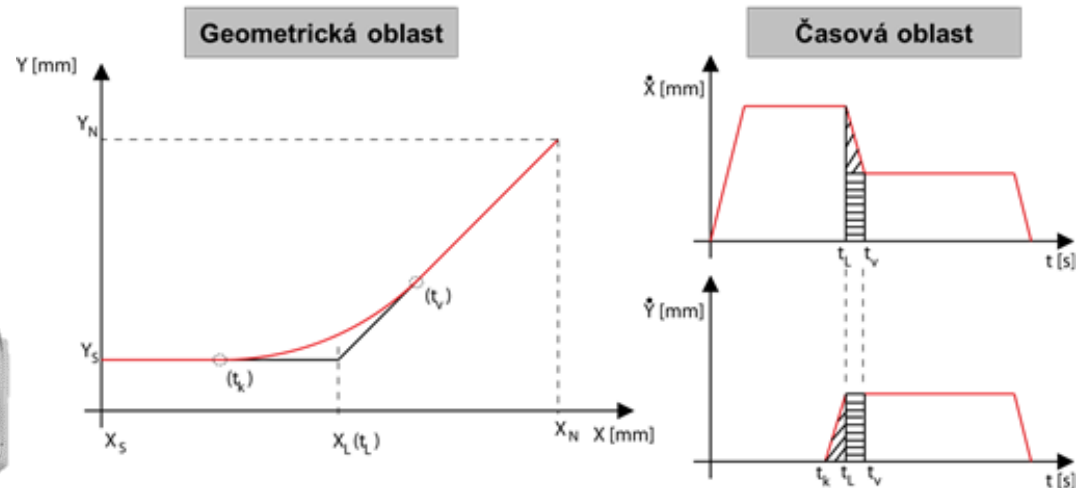
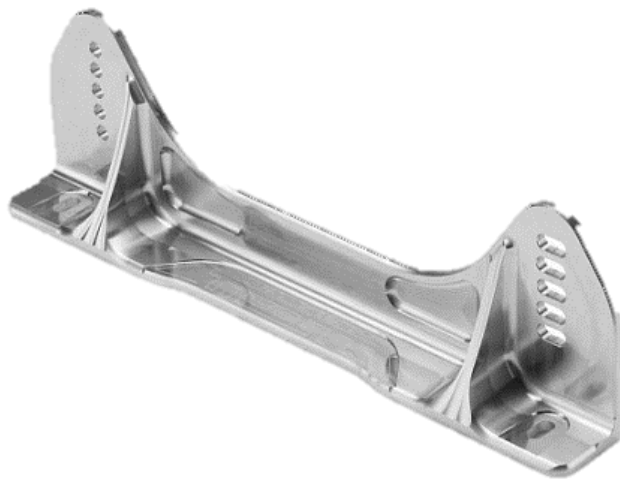
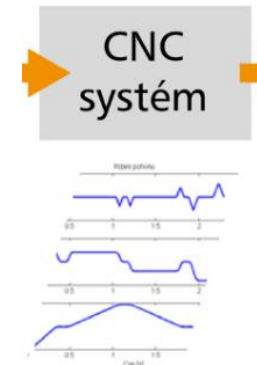
Další příklady uplatnění při frézovacích operacích

- **Dílec typu forma:**
  - **Tříosé řádkování kulovým nástrojem**
  - Původní čas obrábění: 14 minut
  - Čas obrábění po optimalizaci: 9 min 42 s
  - **Časová úspora cca 31 %**
- **Dílec typu lopatka:**
  - **Čtyřosé řádkování toroidním nástrojem**
  - Původní čas dokončování plochy: 15 m 18 s,
  - Čas obrábění po optimalizaci: 10 m 6 s
  - **Časová úspora cca 33 %**
- **Dílec typu lopatkové kolo:**
  - **Pětiosé řádkování kuželovým nástrojem**
  - Původní čas dokončování plochy lopatky: 6 m 30 s
  - Čas obrábění po optimalizaci: 3 m a 42 s
  - **Časová úspora cca 43 %**

Řídicí systém řídí pohybové osy stroje

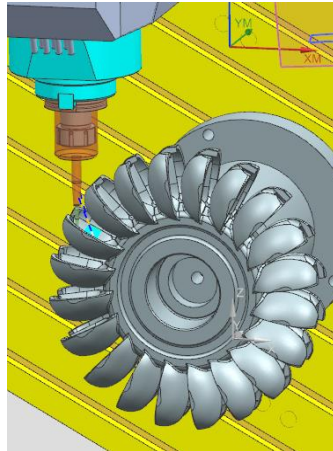
- Hlavním úkolem ŘS, resp. interpolátoru, je převod dat z NC kódu z geometrické do časové oblasti. Tím získáme požadované vstupy pro zpětnovazební řízení pohonů jednotlivých pohybových os stroje.
- Tento převod je matematická operace, jejíž průběh lze ovlivnit řadou nastavení (např. použití funkce *look ahead*, *compresor*, různé filtry aj.)

Příklad: Nastavením interpolátoru a pohonů stroje se podařilo ve firmě AXA CNC STROJE zkrátit výrobní čas konkrétního dílce z 35 minut na 28 minut. Zkrácení cyklového času firmě umožnilo při paralelní výrobě na dvou strojích ušetřit kapacitně jednu směnu.

Špatný odhad času při zanedbání vlivu interpolátoru

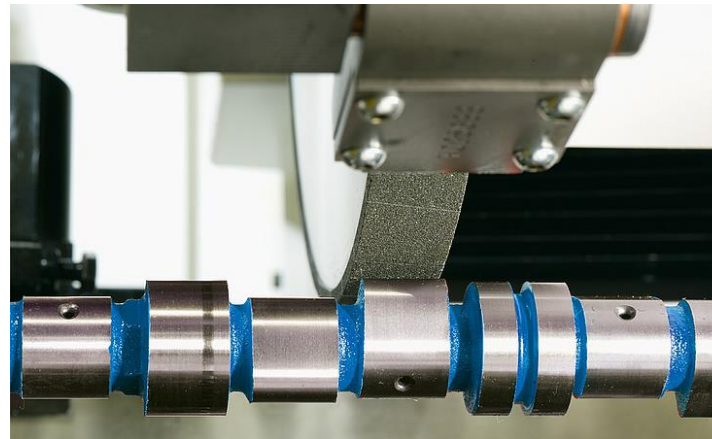
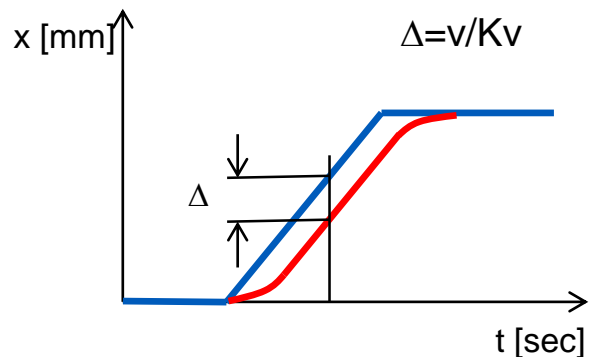
- Interpolátor zajišťuje reálný pohyb stroje, tj. zrychlení a zpomalení pohybů. Toto zanedbávají predikce v CAM, proto je odlišný čas predikce obrábění v CAM a skutečný čas obrábění.
- Aplikace: frézování Peltonovy turbíny na stroji Kovosvit MAS MCU 1100

		Čas obrábění	Časová úspora
Předpokládaný čas z CAM systému	NC programy bez optimalizace	6.30 hod	
	NC programy bez optimalizace , odbavené ve stanici iTNC	9.16 hod	
Skutečný čas z řídicího systému	NC programy s optimalizací technologických podmínek , odbavené ve stanici iTNC	7.35 hod	-18,2%

Zpětnovazební řízení pohonů

- Pro řízení pohonů se používá **kaskádní regulace**. U té lze nastavit řadu parametrů jednotlivých regulačních smyček (proudová, rychlostní, polohová) a též pracovat s dalšími filtry vstupních dat
- Maximální možnosti nastavení jsou mj. dané dynamickými vlastnostmi struktury stroje. Zde **konstrukce stroje ovlivňuje produktivitu a přesnost výroby**

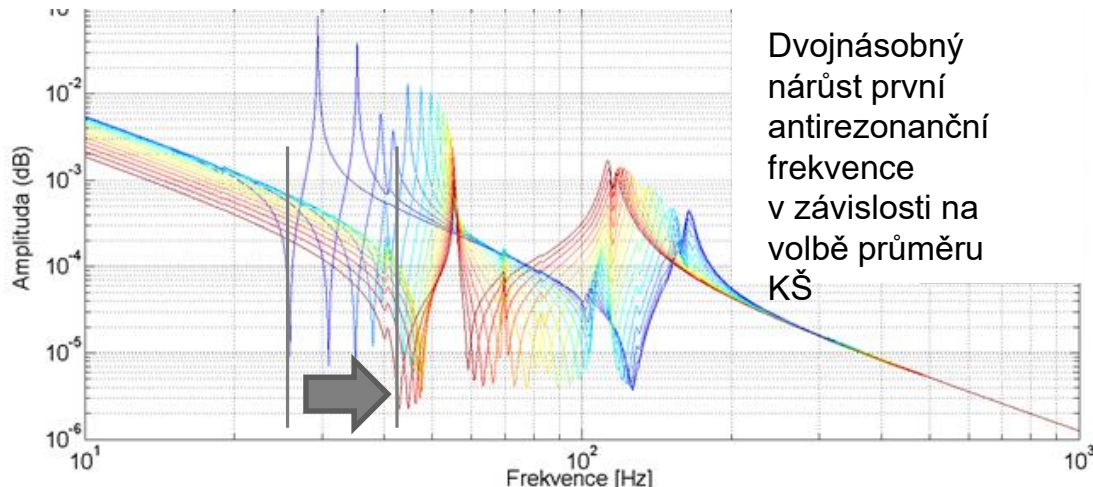
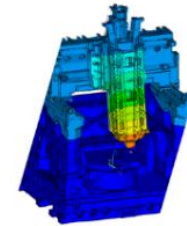
Zdroj:
 Erwin Junker

Příklad: Vhodně připravený NC kód a naladění parametrů rotační osy C a přísmuvové osy X umožnilo při definovaném cyklovém čase obrobít tvarovou vačku s přesností $\pm 0,015$ mm. Při požadavku přesnosti tvaru $\pm 0,03$ mm je tedy prostor pro další zvýšení produktivity výroby.

Mechanická stavba struktury a pohonů stroje

- Z pohledu přesnosti a produktivity obrábění nejde jen o statickou tuhost, ale i hodnoty vlastních frekvencí a tlumení celé struktury.
- Při návrhu stroje sledujeme např. první antirezonanční frekvenci ω_M^* pohonu pohybové osy. Bezpečné nastavení K_v je přibližně $K_{vBEZP} [m/min/mm] = 0,044 \omega_M^* [Hz]$

Mechanická stavba stroje

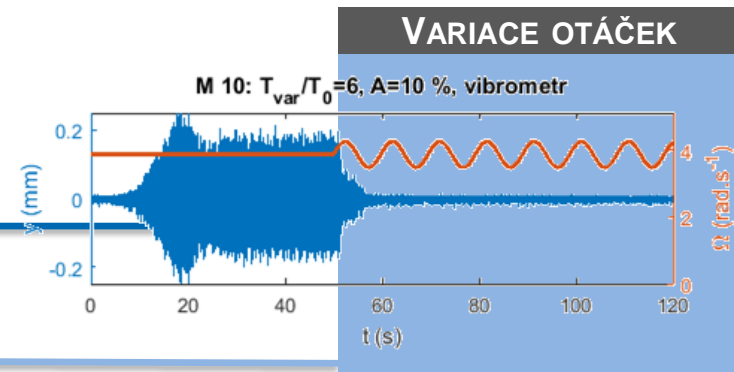
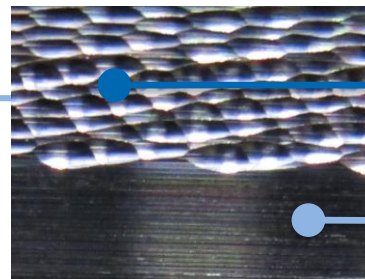
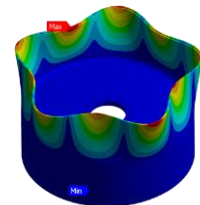

Příklad: Příkladem je horizontální vyvrtávací stroj WHT110, u kterého byly mechanické komponenty pohonů voleny tak, aby umožnily vysoké hodnoty naladění K_v na pohonech. To je klíčové zejména u víceosého interpolovaného obrábění, např. forem a zápustek.

Interakce řezného procesu se strojem a obrobkem

- Řezný proces je zdrojem řady vibrací, které ovlivňují finální jakost a přesnost obrobku. Interakce procesu je daná dynamickou poddajností stroje, nástroje nebo obrobku.
- V této oblasti přichází ke slovu simulace chování stroje a procesu. Během vlastního obrábění potom vhodná inprocesní diagnostika pro zajištění potřebných zásahů do procesu.

Příklad: Variace otáček vřetena je možností, jak potlačit samobuzené kmitání při soustružení. Správné nastavení kolísání otáček je významné např. při obrábění tenkostěnných dílců.

Upínání velkých obrobků jako potenciál produktivity

- Obráběcí stroj a integrované inteligentní upínky obrobku

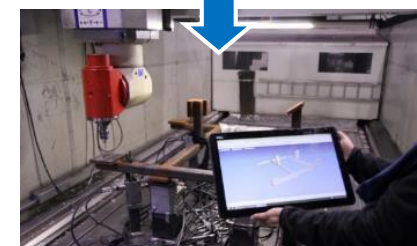
Současná situace
(manuální příprava dílce)

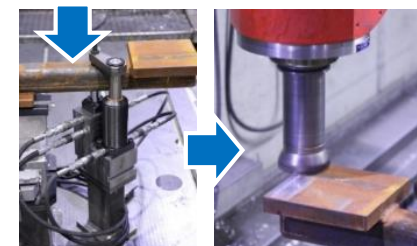
Klíčové technologie
(přídavný HW & SW)

Kontrola pozice dílce

Vyrovnávání obrobku

Upnutí

Obrábění

Obsluha systému
(poloautomatická)

Měření obrobku ve stroji

- Zjištění skutečného tvaru dílce, využití ke korekci následného obrábění
- Proč je výhodné měřit obrobek ve stroji
  - Není nutné manipulovat
  - Obrobek zůstává ustavený
  - Nevzniká deformace jiným upnutím
- Integrace obráběcího stroje a CMM
  - Implementace metrologického sw do řídicího systému stroje (TouchDMIS)
  - Dotyková sonda
  - Zvýšení přesnosti během měření
- Zvýšení přesnosti
  - Korekce souřadnice dotyku
  - Integrované přídavné odměřování TCP
  - Nebo externí odměřování (např. laser tracker)

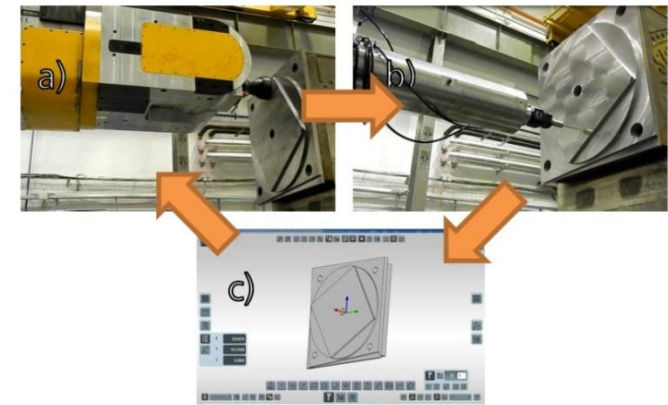

Schéma měření obrobku na stroji s integrovaným metrologickým softwarem

Zdroj: TOS Varnsdorf

Přídavné odměřování laser trackerem

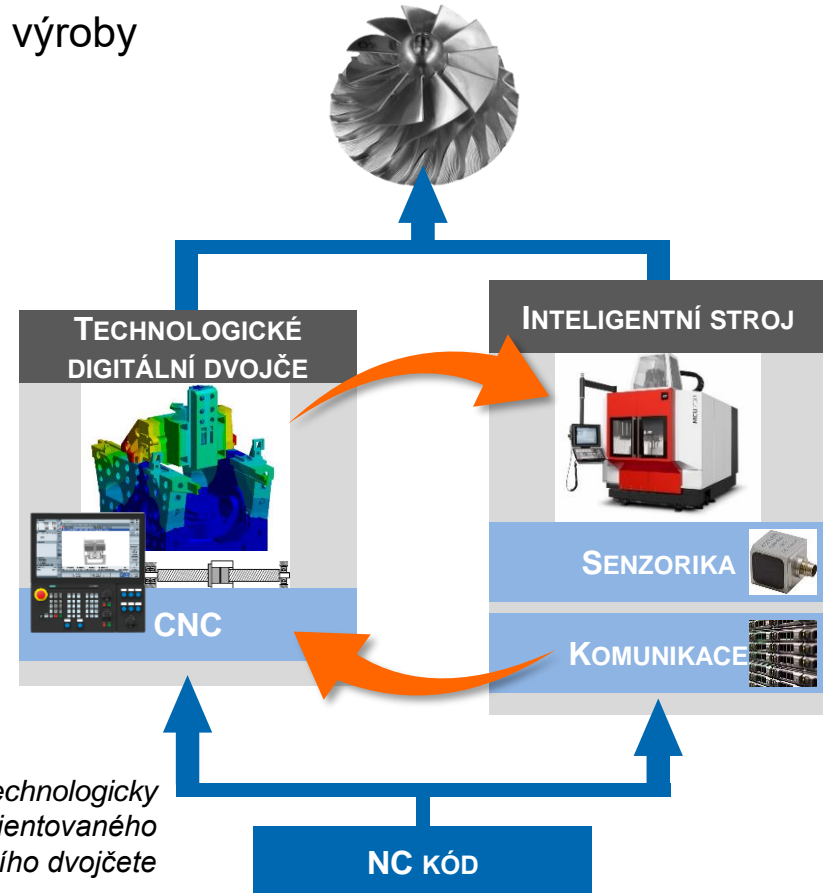
Digitální modely pro podporu realizace výroby

- Různé zaměření digitálních modelů podle jejich uplatnění
- Modely **virtuálního zprovoznění** pro testování kinematické funkčnosti strojů a PLC řízení
- **Digitální dvojčata** pro podporu bezchybové výroby

Ověření a odladění funkčnosti PLC na kinematickém modelu stroje

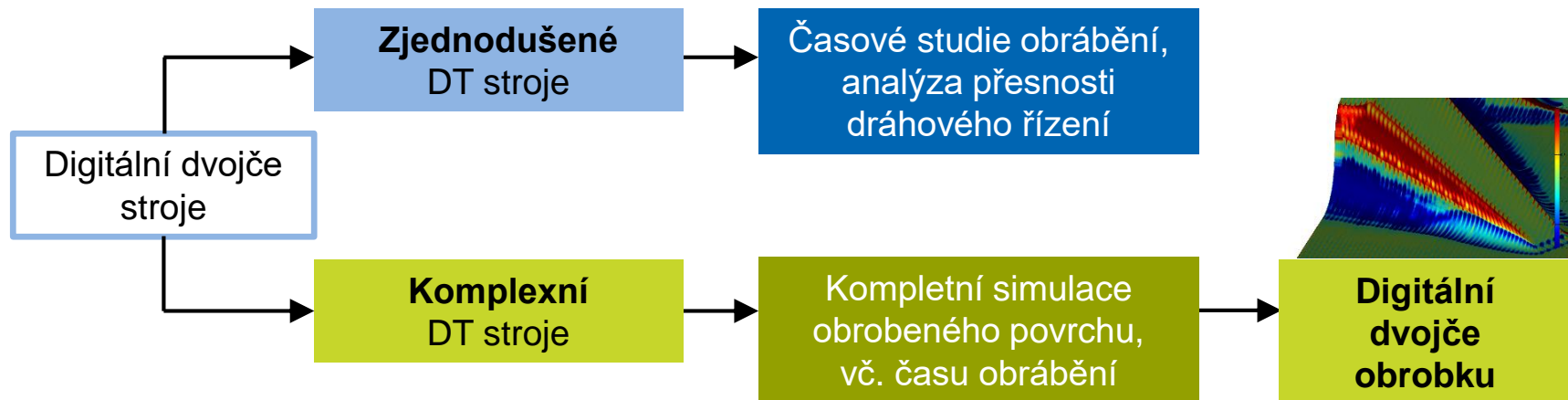
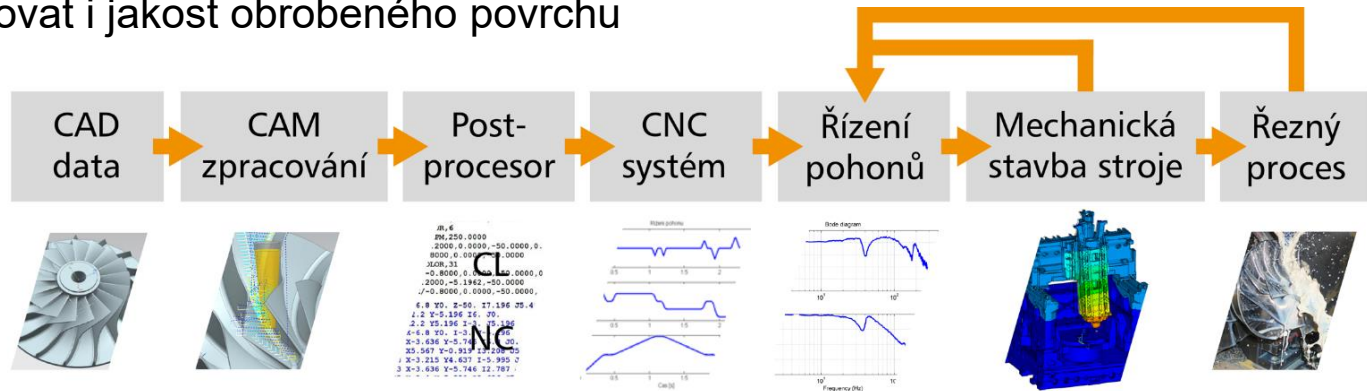
Koncepce modelu virtuálního zprovoznění

Koncepce technologicky orientovaného digitálního dvojčete

Technologicky orientované digitální dvojče stroje

- Digitální dvojče stroje lze sestavit:
  - ve zjednodušené podobě jako nástroj pro analýzu času a přesnosti obrábění
  - v komplexní podobě, kdy výstupem je digitální dvojče obrobku, u kterého lze posuzovat i jakost obrobeného povrchu

Využití digitálního dvojčete stroje pro analýzu kvality NC dat

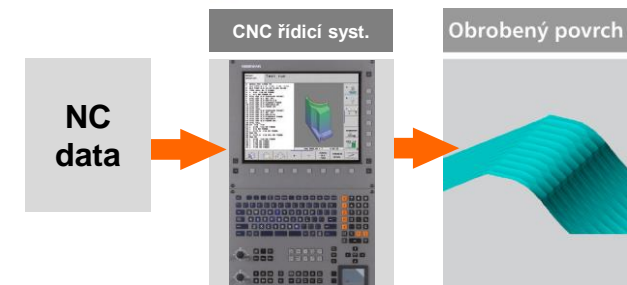
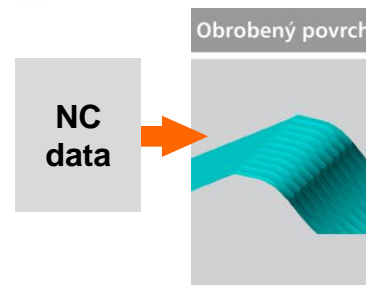
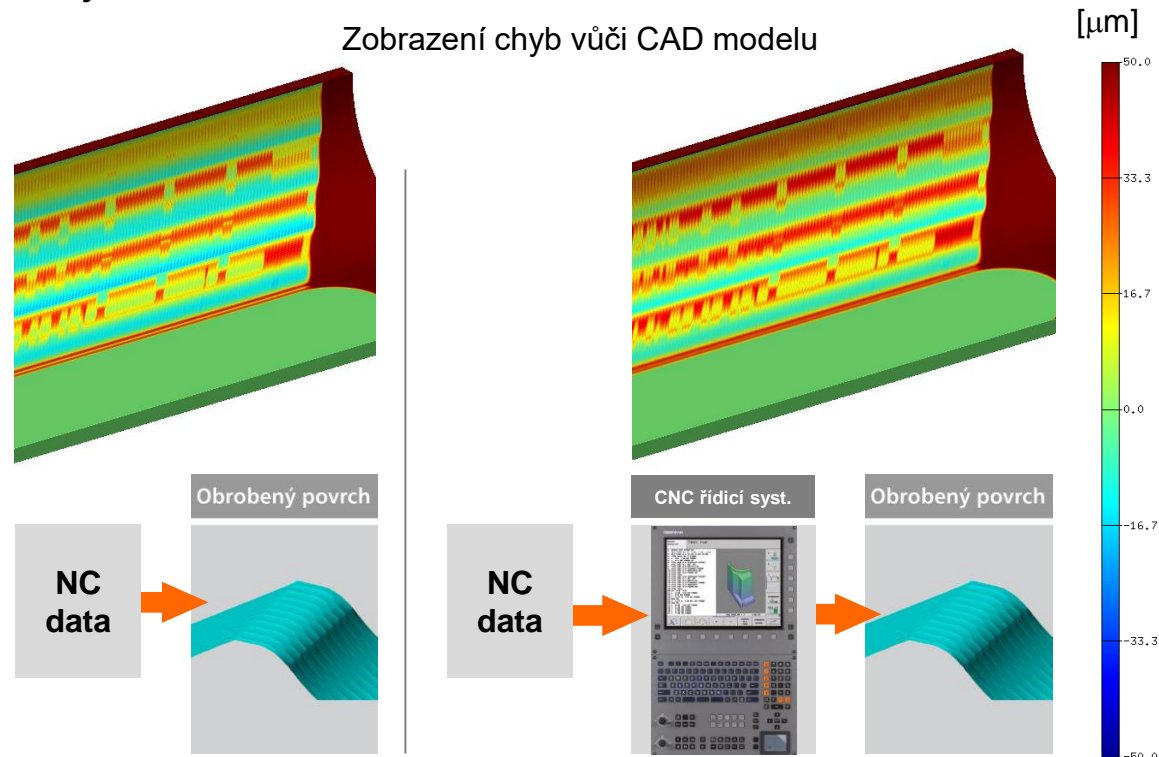
- Analýza zdrojů chyb dokončovacího obrábění
- Aplikace virtuálního modelu stroje

Zdroj: TGS

Chyby na skutečném obrobku

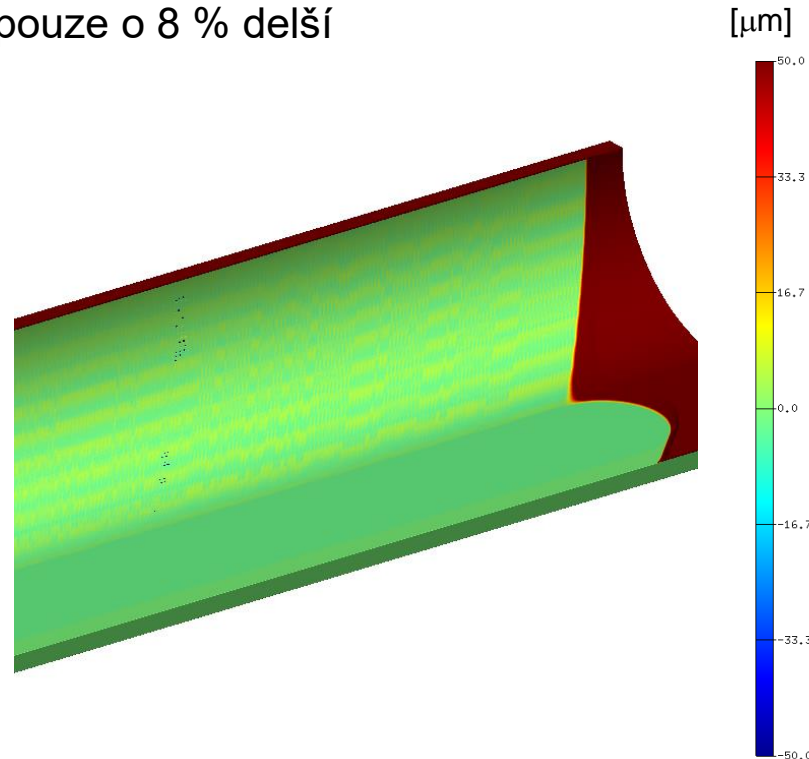
Zobrazení chyb vůči CAD modelu

Simulace virtuálního obrábění

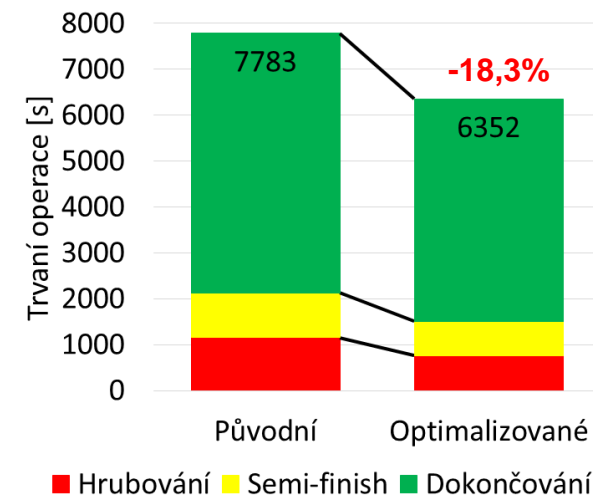
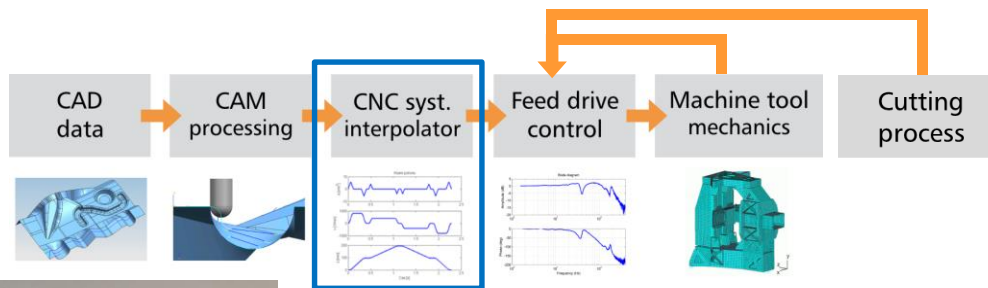
Využití digitálního dvojčete stroje pro analýzu kvality NC dat

- Pomocí virtuálního modelu stroje odhalen zdroj chyb v kvalitě NC dat
- Vygenerována nová data s 10 x nižší geometrickou tolerancí ($5 \mu\text{m}$)
- Čas obrábění pouze o 8 % delší

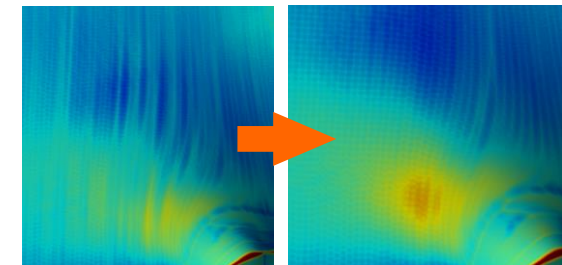
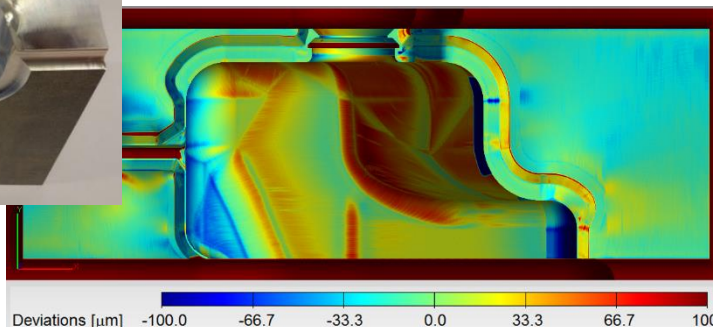

Využití digitálního dvojčete stroje pro úpravu nastavení CNC interpolátoru

- Optimalizace nastavení CNC interpolátoru – zvýšení produktivity při zachování jakosti a přesnosti obrábění
- Pomocí digitálního dvojčete stroje nalezeno nastavení vybraných parametrů (ryv, cut-off frekvence) splňující definovanou přesnost $\pm 0,1$ mm

Zkrácení času obrábění o 18 %

S úsporou času byla zvýšena i kvalita povrchu

Zpřesněné kalkulace výrobních nákladů

- Model výrobních nákladů založený na zpřesněném stanovení HRS pracoviště
- Kalkulace pro různé operační úseky
- Vizualizace skladby časů a nákladů obrábění a různých variant

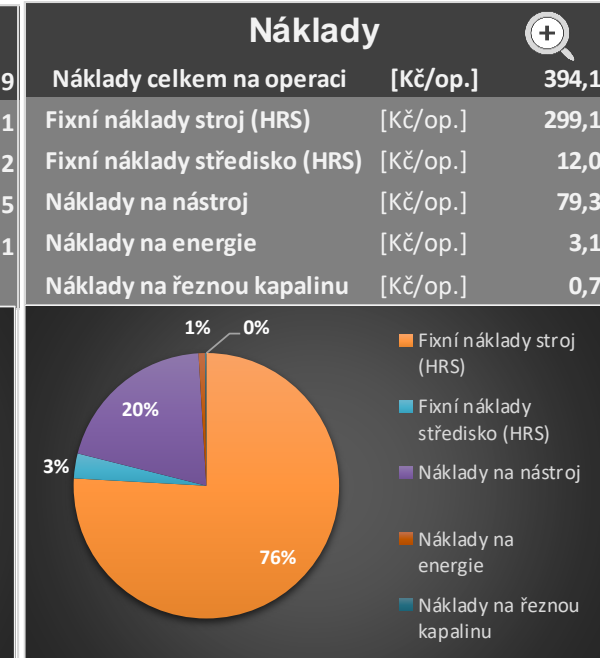
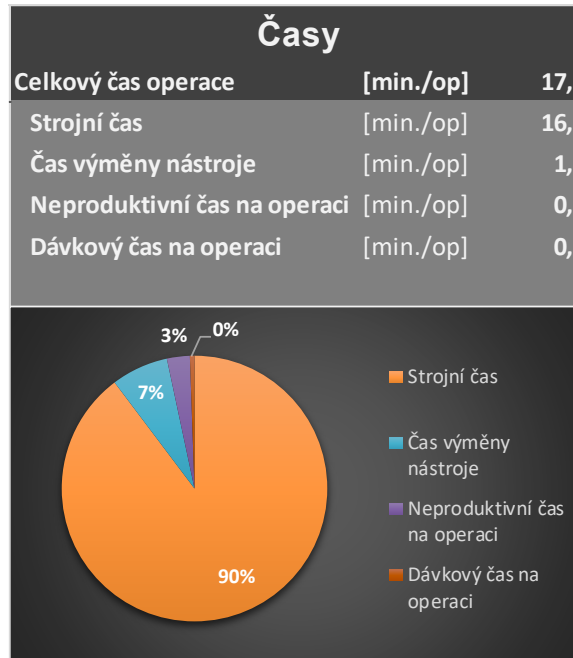
Vstupy do modelu kalkulace:

Stroj a jeho kapacita; Obsluha; Fixní náklady; Údaje o operaci (nástroj, řezné podmínky, chlazení,..)

Výstupy kalkulace:

HRS stroje/pracoviště; Skladba časů v operačním úseku; Skladba výrobních nákladů na operační úsek

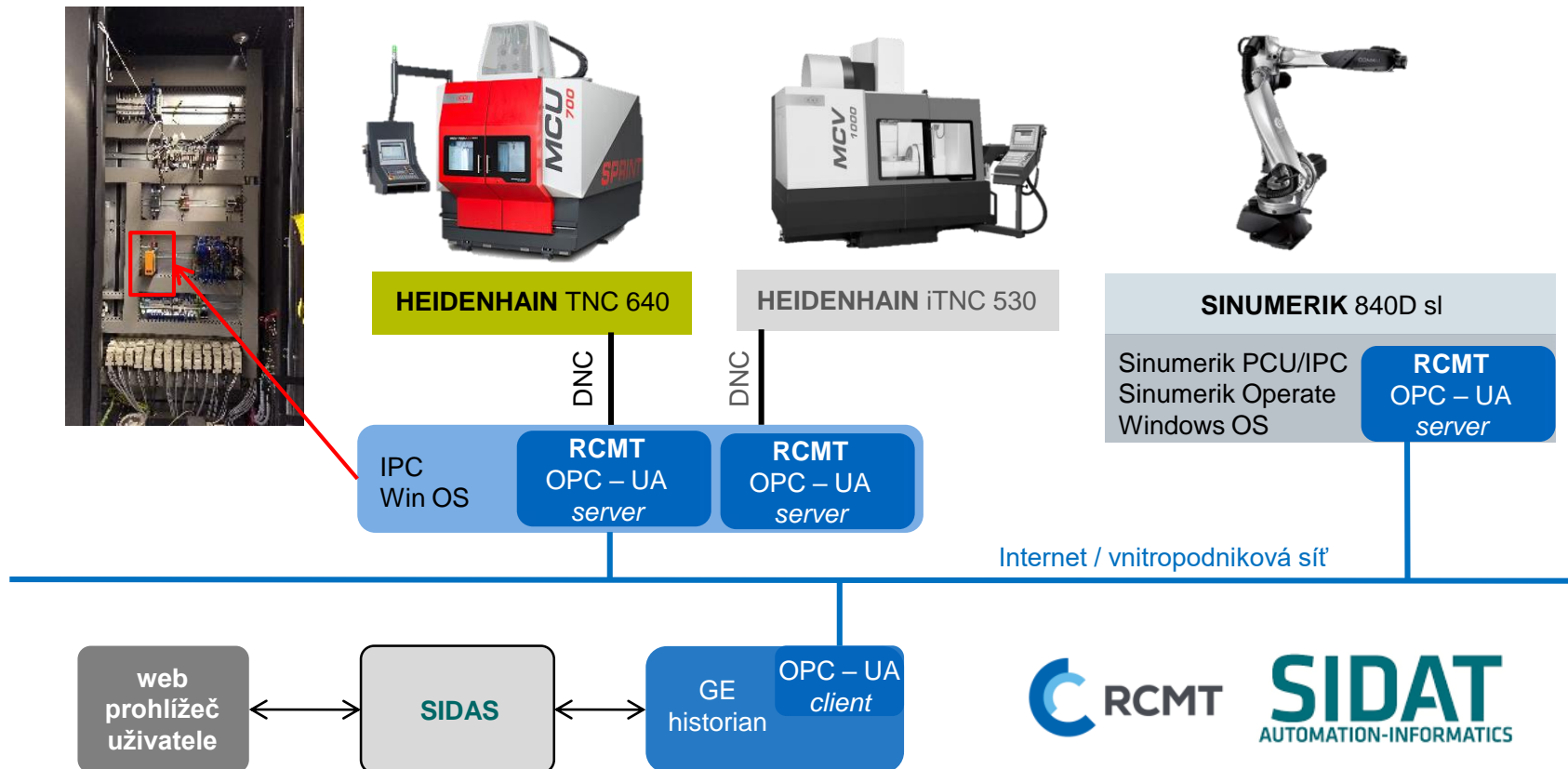
STROJ			
	Jedn.	Vstupy	
OBSLUHA	Náklady obsluhy	[Kč/rok]	456 958
	FIXNÍ NÁKLADY		
	Pořizovací cena	[Kč]	4 200 000
	Životnost	[roky]	5
	Odpisy	[Kč/rok]	840 000
	Finanční náklady	[Kč/rok]	130 000
	Pojištění	[Kč/rok]	42 000
	Údržba	[Kč/rok]	220 000
	Náklady prostoru	[Kč/rok]	36 000
	Zabraná plocha	[m ²]	30
	Náklady na m ²	[Kč/m ² .rok]	1 200
	Celkové fixní náklady	[Kč/rok]	1 724 958
KAPACITA	Počet směn	[směny]	1
	Teoretická kapacita	[hod./rok]	2 000
	Prostoje	[hod./rok]	410
	Dovolená	[hod./rok]	60
	Plánovaná údržba v prac. době	[hod./rok]	50
	Neplánované opravy	[hod./rok]	200
	Technicko-organizační prostoje	[hod./rok]	100
	Přesčasy	[hod./rok]	100
	Disponibilní kapacita	[hod./rok]	1 690
	Koeficient využití disp. kapacity	[%]	80%
	[hod./rok]	☒ Doporučená	1 352
	[hod./rok]	☐ Vlastní	3 000
	[hod./rok]		1 352
	[Kč/hod.]		1 276

HRS stroje = 1276 Kč/hod

Provozní monitoring a sběr dat ze strojů

- Důležitou součástí zvyšování efektivity je monitoring reálného provozu strojů.
- Získaná data je nutno transformovat na informace a podle tohoto realizovat další vhodné zásahy do výroby.

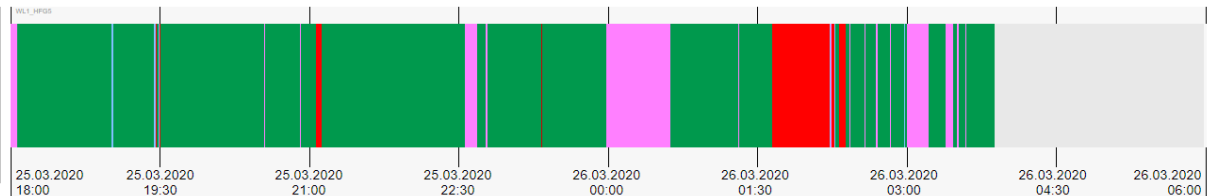

Ukázky reportu – vytíženost strojů

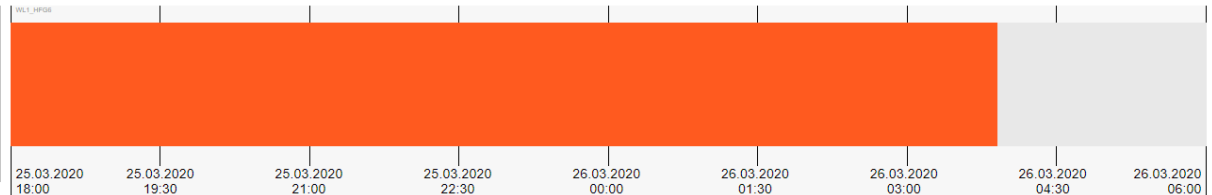
SIDAT
AUTOMATION-INFORMATICS

Linky	Vyrobeno 15307 ks Norma 20000 ks 77 %	HFG	Vyrobeno 15345 ks Norma 21000 ks 73 %	AJS	Vyrobeno 12872 ks Norma 15000 ks 86 %	Finální produkce	Vyrobeno 0 ks Norma 56 ks 0 %

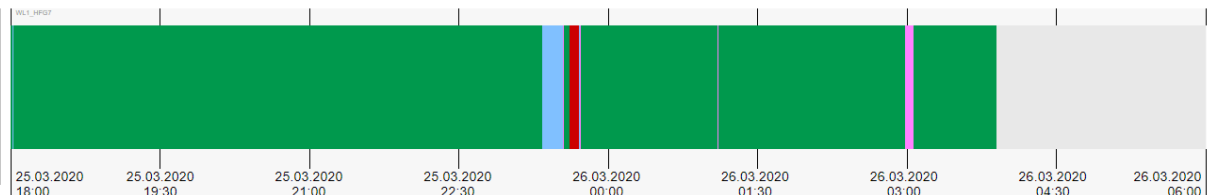
HFG5	26.03.2020 03:54	V provozu
Vyrobeno 2163 ks	0.22%	Chyba sběru dat 00:01
Norma 3000 ks	78.34 %	V provozu 07:45
	0.73%	Příprava výroby 00:04
	7.62%	Porucha stroje 00:45
	13.09%	Čekání na povel 01:17
72 %		

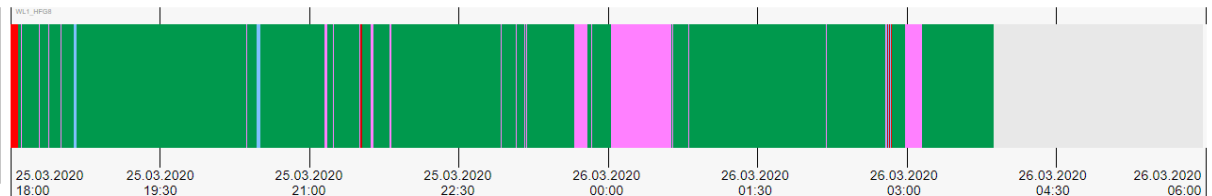
HFG6	26.03.2020 03:54	Neplánovaný servis
Vyrobeno 0 ks	100.00%	Neplánovaný servis 09:54
Norma 3000 ks		
0 %		

HFG7	26.03.2020 03:54	V provozu
Vyrobeno 3054 ks	1.00%	Chyba sběru dat 00:05
Norma 3000 ks	95.68 %	V provozu 09:28
	2.22%	Příprava výroby 00:13
	1.11%	Čekání na povel 00:06
100 %		

HFG8	26.03.2020 03:54	V provozu
Vyrobeno 2742 ks	0.51%	Chyba sběru dat 00:03
Norma 3000 ks	85.69 %	V provozu 08:29
	1.01%	Příprava výroby 00:06
	0.81%	Porucha stroje 00:04
	11.98%	Čekání na povel 01:11
91 %		

Možné smart aplikace monitoringu strojů

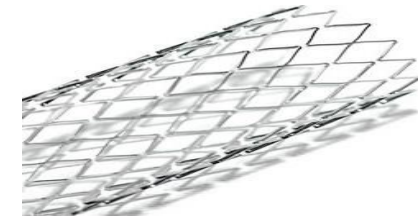
- Prediktivní údržba:
  - bez doplňkových snímačů: sledování motohodin kritických komponent vč. nepřímého měření zatížení >> odhad opotřebení („elektronická servisní knížka“)
  - s přídatnými snímači (akcelerometry, ballbar aj.) a specifickými servisními cykly: plánování servisních odstávek stroje na základě sledování stavu opotřebení včetně pohybových os, sledování změn přesnosti stroje (lze spojit s plánem výroby)

- Prediktivní kontrola kvality:
  - inprocesní snímání vibrací a proudů na pohonech pro identifikaci nestandardních stavů
  - sledování silového přetížení nástroje, opotřebení nástroje
  - odhad ovlivnění kvality obráběného dílce s ohledem na jeho budoucí funkci.

Laserové technologie pro strojírenskou výrobu

- Výroba mikro-komponent a gravírování tvrdých a těžko-otecovatelných materiálů
- Strukturování povrchu pro: snížení koeficientu tření; změnu optických vlastností; změnu smáčivosti; možnost replikace struktury z formy na výrobek
- Navařování kovu a jemné řezání a svařování (vč. plastů)

Strukturování formy - QR kód na výrobky

Svařování:

Materiál Nitinol (Ni-Ti)
Drát průměru.: 0,28 mm
Délka svaru: 0,15 mm

Gravírování:

Struktura pro retenci
maziva na tvrdých
kluzných plochách

3D tisk kovu z drátu

Ocel, nerez, titan

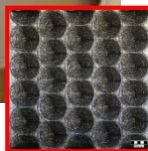

Nanesení kovových otěruvzdorných vrstev

Strukturování:

Tvářecí nástroj pro
zvýšení životnosti

Hybridní technologie výroby na základě WAAM

- Navařování kovu z drátu pomocí elektrického oblouku WAAM (Wire Arc Additiv Manufacturing)
- 5osé obrábění standardními postupy a nástroji

5osá frézka s možností navařování

Pracovní prostor s hořákem i frézou

Testovací kus: 6ti lopatkové kolo s 6ti mezilopatkami.
 Materiál: **1.4301**
 Průměr kola: **160 mm**
 Výška lopatek: **20 mm**
 Hmotnost navařených lopatek – hrubý objem : **1.3 kg**
 Čas potřebný pro navaření lopatek: cca 4 hodiny, mezioperační frézování: 3 hodiny

Navařená základová vrstva na soustružený polotovár

Vyfrézované základny pro kladení lopatek

První vrstva paty lopatek

Lopatky v průběhu generování

Konečné obrábění lopatek

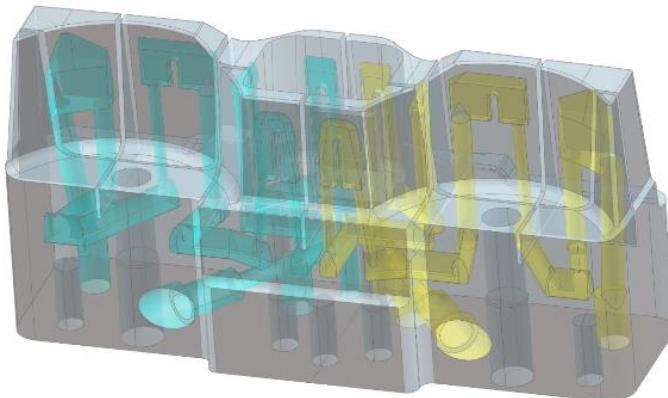
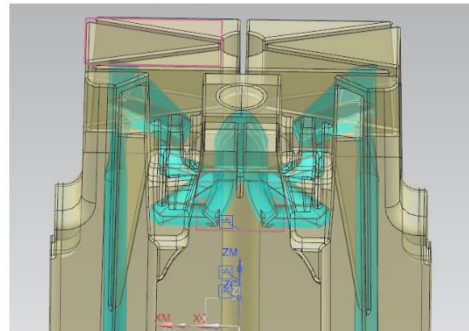
Hybridní technologie výroby na základě WAAM

- Aplikace

Hybridní technologie výroby na základě WAAM

- Aplikace
  - Vložka formy s vnitřním chlazením
  - Čas výrobního cyklu díky chlazení se zkrátil o téměř 30 %

Zdroj: Isolit BRAVO

Shrnutí

- Zvyšování **produktivity a spolehlivosti** výsledků obrábění: **předcházení nežádoucímu chování stroje a procesu**
- Volba nastavení procesů, procesních parametrů a jejich monitorování:
  - **Řezný proces:**
    - Volba nástroje, řezných podmínek, řezného prostředí, strategie obrábění, tvorba NC kódu
  - **Stroj a jeho řízení:**
    - Ladění parametrů pohonů a řídicích systémů
    - Digitální dvojčata pro kontrolu strojů a technologií
  - **Data a systémy řízení výroby:**
    - Sběr informací o chování systému
    - Napojení stroje na nadřazené systémy řízení výroby

Děkuji za pozornost

Ing. Matěj Sulitka, Ph.D.

Vedoucí pracoviště

T: + 420 605 205 927

E: m.sulitka@rcmt.cvut.cz